

॥ ॐ नमः शिवाय ॥

श्रीपुष्पदन्तविरचितं

॥ रिवमहिम्नःस्तोत्रम्. ॥

श्रीमत्परमहंस परित्याजकाचार्य स्वाभिश्च
आत्मानंद सरस्वती विरचितं सम्बलोकी
गुजराती भाषान्तरं सहित.

अंकशत

जेसी वृंदावन भाणिकलाव.

दाणुपूर नवाहरवाण्ट कंसारावाड

अमदाबाद.

संवत् १९८४

अथमावृत्ति.

सने १९२८

दीर्घम १ अमृत्य.

તૈયાર છે.

જ્યોતિષનો પ્રથમ અંથ.

તૈયાર છે.

બાલબોધજ્યોતિષસારસંગ્રહ:

ગ્રહગોચરેણ સમલંકૃત:

મૂળ શ્લોક અને શુદ્ધ ગુજરાતી ટીકા સહિત.

જ્યોતિષશાસ્ત્ર વેદનું અંગ હોવાથી તથા કાળજ્ઞાન પણ તેને સ્વાધિન હોવાથી નિત્ય નૈમિત્તિક દરેક કાર્યમાં તેનો કેટલો ઉપયોગ છે આ વાત તો સુસજ્જનોને સુવિદિતજ છે, આવા ઉપયોગી જ્યોતિષશાસ્ત્રનું જ્ઞાન દરેક પુરૂષોને આવશ્યક હોવાના કારણથીજ આ 'બાલબોધજ્યોતિષસારસંગ્રહ' નામનો અંથ શુદ્ધ ગુજરાતી ટીકા સહિત પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવ્યો છે. આ અંથમાં સંસારત્ન, યોગરત્ન, સુદૂર્તરત્ન, સંસ્કારરત્ન તથા મિશ્રરત્ન નામક પાંચ ભાગ પાડવામાં આવ્યા છે, તેમજ આ અંથની છેવટમાં ગ્રહગોચર જ્યોતિષ નામક અંથ પણ શુદ્ધ ગુજરાતી ટીકા સહિત આપવામાં આવ્યો છે. તેથી કરીને જ્યોતિષશાસ્ત્રમાં પ્રવેશ કરવાની ઇચ્છાવાળા દરેક સદ્ગ્રહસ્થોને આ અંથ અવશ્ય સંગ્રહ કરવા યોગ્ય છે. આ અંથની નવી ચોથી આવૃત્તિ સારા ગ્લેજ કાગળ અને લુગડાના પાકા સુંદર પુંકા સાથે બહાર પડી છે. કીમ્મત બાર આના. વી. પી. ખર્ચ બુદ્ધ

કાળુપૂર નવાદરવાળા

અમદાવાદ.

અંથ મળવાનું ઠેકાણું

જોશી તૃદાવન માણેકલાલ.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૪૦૭૮ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ શિવમરિચ્ઝ : સ્તોત્રમ

વિષય પૃ૨૩ : ૪૪૭

॥ ॐ नमः शिवाय ॥

श्रीपुष्पदन्तावेर चिह्नं

॥ शिवमहिम्नःस्तोत्रम् ॥

श्रीभूतपरमहंस परित्राजकाचार्य स्वामिश्री
आत्मानंद सरस्वती विरचित सप्तश्लोकी
गुजराती लापान्तर सहित.

प्रकाशक

जेशी वृंदावन भाणिकलाल.

काण्ठपूर नवादरवाण्ठ कुंसारवाड

अमदावाद.

संवत् १९८४

प्रथमावृत्ति.

सन् १९२८

कीर्तित अभूदय.

આ સ્તોત્ર લઘુબંધુ કાશીવિશ્વનાથના શ્રેયાર્થે મહેતા ભોળાનાથ
દીનાનાથ તરફથી વિના મૂલ્યે ભેટ આપવામાં આવશે.
શિવભક્તિપરાયણ પુરુષોએ તથા બહેનોએ પ્રકાશક મારફતે
પોસ્ટેજ અડધા આનાની ટીકીટ મોકલી મંગાવી લેવું.

શિવ સ્તુતિ.

કૈલાસનાથ દ્રજ જોડિ હાથ ભાળિ ભક્ત સાથ વારંવારમ્
શ્વણભાંગિ દેહ ધરં સ્નેહ લેહ વંદુ વિલોકિ વિશ્વાધારમ્
શિવ સત્ય નામ વડુ જ્ઞાનધામ કરુણાનિધાન વિમળાકારમ્
કરં સત્ય સેવ નમું ઇષ્ટદેવ હર પાપ તાપ તારણ હારમ્
લૈ ભંગરંગ લિપિ ભસ્મ અંગ વસિ ગંગ ગૌરિ સંગે સારમ્
ધરિ કંઠ માળ નાગેન્દ્ર કાળ હીસે કરાળ વિષની ધારમ્
હે જગત્પાલ પ્રભુ શરણ આલ છે મોહબલ સંકટ દારમ્
શંકર શિવાય હર સામ્બરાય બં શંભુ શંભુ સુખદાધારમ્

સ્મરણાંજલિ.

સહગત લઘુબંધુ કાશીવિશ્વનાથ જગજીવનદાસ

તહારો

મહારા પ્રત્યે

વડીલ બંધુ તરીકેનો

અનહદ પ્રેમ હતો તે પ્રેમથી

આકર્ષાઈ તહારા સ્મરણચિન્હ તરીકે

તેમજ તહારા શ્રેયાર્થે શિવભક્તિમાથી ભરપૂર

પુણ્યદંત વિરચિત 'શિવભક્તિઃસ્તોત્ર' પરમહંસ સ્વામિશ્રી

આત્માનંદ સરસ્વતી વિરચિત સમશ્લોકી

ગુજરાતી ભાષાન્તરસહિત પ્રસિદ્ધ

કરી શિવભક્તિપરાયણ દ્વિજ

બંધુઓને લેટ આપી

કૃતાર્થ થાઉં

છું.

રવિવાર

ચૈત્ર કૃષ્ણ દશમી

સંવત્ ૧૯૮૪.

હું છું

પ્રેમવાંચિત

ભોળાનાથ દીનાનાથ.

શ્રી શંકરધ્યાનમ્.

ધ્યાયેન્નિત્યં મહેશં રજતગિરિનિભં ચારુચન્દ્રાવસંતં
રત્નાકલ્પોજ્જ્વલાઙ્ગં પરશુમૃગવરાભીતિહસ્તં પ્રસન્નમ્ ॥
પદ્માસીનં સમંતાત્સ્તુતમમરગણૈર્વ્યાઘ્રકૃત્તિં વસાનં
વિશ્વાઘ્રં વિશ્વવંઘ્રં નિશ્ચિલભયહરં પંચવક્ત્રં ત્રિનેત્રમ્ ॥૨॥

ભાવાર્થ:—રૂપાના પર્વત જેવી શ્વેત કાંતિવાળા, સુંદર ચંદ્રમા છે ભૂષણ જેને એવા, રત્નસમૃદ્ધ સદૃશ ઉજ્જ્વળ શરીરવાળા; પરશુ, મૃગ, વર અને અભીતિ છે હાથમાં જેમના એવા, પ્રસન્ન મુખવાળા, પદ્માસને ખેડેલા, ચારે બાજુએ દેવતાઓથી સ્તુતિ કરાયેલા એવા, વાધાંબર જેમની કેડ ઉપર વીંટાળેલ છે એવા, જગતના કારણભૂત, જગતથી વંદન કરવા યોગ્ય, સમગ્ર ભયને હરનારા તથા પાંચ મુખ અને ત્રણ નેત્રવાળા એવા મહાદેવનું નિરંતર ધ્યાન કરવું. ॥૧॥

॥ ॐ श्री गणेशाय नमः ॥

॥ शिवमहिम्नःस्तोत्रम् ॥

समश्लोकी गुजराती भाषान्तर सहितम्.

॥ शिखरिणी छंदः ॥

महिम्नः पारं ते परमविदुषो यद्यसदृशं

स्तुतिर्ब्रह्मादीनामपि तदवसन्नास्त्वयि गिरः ॥

अथाऽवाच्यः सर्वः स्वमतिपरिणामावधि गृणन्

ममाप्येष स्तोत्रे हर निरपवादः परिकरः ॥१॥

शिखरिणी छंदः.

મહીમાનો પાર પ્રભુ ન સમજે તો સ્તુતિ વૃથા

વૃથા બ્રહ્માદીની પણ તમ વિષે વાક્યપ્રવિણતા

યથા શક્તી માટે સ્તુતિ કરવિ એ દોષિત નહી

મુજ સ્તોત્રારંભ ત્રિપુરહર નિર્દોષ જ સહી. ૧

અતીતઃ પંથાનં તવ ચ મહિમા વાङ્મનસયો-
 રતદ્રયાવૃત્ત્યાયં ચકિતમભિવક્તે શ્રુતિરપિ ॥
 મ કસ્ય સ્તોતવ્યઃ કતિવિવગુણઃ કસ્ય વિષયઃ
 પદે ત્વર્વાચીને પતતિ ન મનઃ કસ્ય ન વચઃ ॥૨॥

ન આવે બાણ્યામાં તુજ સુમહિમા વાણિ મનથી
 શ્રુતી તો આશ્ચર્યે બનિ જડ નિષંધે ભયવતી
 શકે તેને વર્ણી કવણુ ગુણિ કોનો વિષય રે
 નવા કૃપે કોનું મન વચન દોડે નહિ બરે. ૨

મધુસ્ફીતા વાચઃ પરમમમૃતં નિર્મિતવત-
 સ્તવ બ્રહ્મન્ કિં વાગપિ સુરગુરોર્વિસ્મયપદ્મ ॥
 મમ ત્વેતાં વાણીં ગુણકથનપુણ્યેન ભવતઃ
 પુનામીત્યર્થેઽસ્મિન્પુરમથન બુદ્ધિર્વ્યવસિતા ॥૩॥

મધૂ જેવી મીઠી અમૃતસમ વાણી નિરમિતા
 તમે તેને વર્ણી વિધિનિ પણ વાણી સુચકિતા
 કયો નિશ્ચે મેંતો ગુણુ કથન પુણ્યે તમ તણા
 કહે મારી વાણી પુનિત ત્રિપુરારી હું હમણા. ૩

तवैश्वर्यं यत्तज्जगदुदयरक्षाप्रलयवृत्तं

त्रयीवस्तु व्यस्तं तिमृषु गुणभिन्नासु तनुषु ॥

अभव्यानामस्मिन् वरद रमणीयामरमणीं

विहंतुं व्याक्रोशीं विदधत इहैके जडधियः ॥४॥

जगत्सृष्टी रक्षा लयकर तवैश्वर्यं शुभने

त्रयी वस्तु माने त्रितनु भर्हि नृ बिम्ब त्रिगुणे
यणे जेवी रीते अदृढ मन पापीजन तणां

करे निंदा तेवी कंशापाण्डु दुष्टावा नरु दया. ४

किमीदृः किंकायः स खलु किमुपायस्त्रिभुवनं

किमाधारो धाता सृजति किमुपादान इति च ॥

अतर्क्यैश्वर्ये त्वय्यनवसरदुःस्थो हतधियः

कुतर्कोऽयं कांश्चिन्मुखरयति मोहाय जगतः ॥५॥

सृजंता त्रैलोक्य प्रभुनि कथं चेष्टा शरिरं शू

शुं आधारेपायो प्रथमपतिने कारणु न शू

अतर्क्यैश्वर्ये हे पशुपति तमारा नवनवा

कुतर्को ले जेवा नरु हुतमतीने बुद्धववा. ५

અજન્માનો લોકાઃ કિમવયવવંતોપિ જગતા-
 મધિષ્ઠાતારં કિં ભવવિધિઃપ્રાપ્ત્ય ભવતિ ॥
 અનીશો વા કુર્યાદ્ભુવનજનને કઃ પરિકરો
 યતો મંદા સ્ત્વાં પ્રત્યમરવર સંશેરત ઇમે ॥૬॥

અજન્મા શું એ છે અવયવ સુવાળા જન છે તે
 ન લેતા કર્ત્તાને થયું સકળ આ વિશ્વ શિ રીતે
 કહી બે તે વીના ઇતર કરતા હોય જનને .
 શિ સામગ્રી તેને બહુજ શક લે મૂરખજનો. ૬

ત્રયી સાંખ્ય યોગઃ પશુપતિમતં વૈષ્ણવમિતિ
 પ્રભિન્ને પ્રસ્થાને પરમિદમદઃ પથ્યમિતિ ચ ॥
 રુચીનાં વૈચિત્ર્યાદ્દુહુટિલનાનાપથજુષાં
 નૃણામેકો ગમ્યસ્ત્વમસિ પયસામર્ણવ ઇવ ॥૭॥

ત્રયી યોગે સાંખ્યે પશુપતિમતે વૈષ્ણવમતે
 દ્વિદાણો છે રૂટે હિતકરણ આ છે સરસ તે
 રૂચીના એ લેદે સરળ વળિ વાંકે પથ જતાં
 જનો પામે તૂંને શિવ જલધિને જેમ સરિતા. ૭

મહોક્ષઃ સ્વદ્વાંગં પરશુરજિનં ભસ્મ ફણિનઃ

કપાલં ચેતીયત્તવ વરદ તંત્રોપકરણમ્ ॥

સુરાસ્તાં તામૃદ્ધિં દધતિ તુ ભવદ્વપ્રણિહિતાં

ન હિ સ્વાત્મારામં વિષયમૃગતૃષ્ણા શ્રમયતિ ॥૮॥

વિભૂતી ને નંદી ક્ષણિ કરણિ અદ્વાંગ અરમેઃ

કરોટી એ રૂડાં તુજ વરદ તંત્રોપકરણે

અમીની દૃષ્ટિએ અમર સદુને સંપતિ જડે

તમે આત્મારામે વિષય મૃગતૃષ્ણા નચ નડે. ૮

ધ્રુવં કશ્ચિત્સર્વં સકલમપરસ્ત્વધ્રુવમિદં

પરો ધ્રોવ્યાધ્રોવ્યે જગતિ ગદતિ વ્યત્તવિષયે ॥

સમસ્તેऽપ્યેતસ્મિન્ પુરમથન તૈર્વિસ્મિત ઇવ

સ્તુવન્ જિહેમિ ત્વાં ન સ્વલુ નનુ ધૃષ્ટા રૂપરતા ॥૧॥

વદે કોઈ નિત્ય ત્રિજગત અનિત્ય પૃથિવિમાં

ખિન્ને નિત્યાનિત્ય પ્રગટ જન કે' ભિન્ન મતમાં

સ્તુતી કરતાં લાજૂં બહુમતથી આશ્ચર્ય મુજને

તથાપી ના લજ્જા કદિ અચિત વાચ્યાન નરને. ૯

તર્વશ્વયં યત્નાદ્યદુપરિ વિરિંચો હરિરધઃ
 પરિચ્છેત્તું યાતાવનલમનલસ્કંધવપુષઃ ॥
 તતો ભક્તિશ્રદ્ધાભરગુરુગૃણદ્વયાં ગિરિશ યત્
 સ્વયં તસ્યે તાભ્યાં તવ કિમનુવૃત્તિર્ન ફલતિ ॥૧૦॥

શિવા અગ્ની મૂર્તે તુજ સુ ઇશતાને જ ભરવા
 ગયા વિષ્ણુ નીચે વિધિ ઉપર સૂચ્યું નહિં ભવા
 પછી ભક્તી શ્રદ્ધા સહિત ભજતાં તેથઈ છતી
 કિથેડી સેવા શું તમ તણિ નથી તર્ત ફળતી. ૧૦

અયત્નાદાપાદ્ય ત્રિભુવનમવૈરવ્યતિકરં
 દશાસ્યો યદ્વાહનમૃત રણકંડૂપરવશાન્ ॥
 શિરઃપદ્મશ્રેણીરચિતચરણાંભોરુહબલેઃ
 સ્થિરાયાસ્ત્વદ્ભક્તેસ્ત્રિપુરહર વિસ્ફૂર્જિતમિદમ્ ॥૧૧॥

કરો લેને સુદ્ધાતુર અસુર તે રાવણુ અરે
 અનાયાસે પામ્યો ત્રિભુવન સુ નિષ્કંટક અરે
 ચડાવ્યાથી શ્રેણી શિરકમળની આપ ચરણે
 મળ્યું સર્વે તેને ત્રિપુરહર ભક્તી દઢ પણે. ૧૧

અમુણ્ય ત્વત્સેવાસમધિગતસારં મુજવનં
 બલાત્કૈલાસેऽપિ ત્વદધિવસતૌ વિક્રમયતઃ ॥
 અલમ્યા પાતાલેऽપ્યલસચલિતાંગુષ્ઠશિરસિ
 પ્રતિષ્ઠા ત્વચ્ચાસીદ્ધ્રુવમુપચિતો મુહ્યતિ મ્બલઃ ॥૧૨॥

મળ્યું આ સેવાથી તમતણિ છુલ્લનું વન ભલું
 ઉપાડે તે જોરે દશવદન કૈલાસ સઘળું
 શક્યો ના પાતાળે ટકિ તુજ સુ અંગુષ્ઠ અડતાં
 ન લગ્ગા નીચોને ખચિત ઉપકારો બુલિ જતાં. ૧૨

યદદ્ધિં સુત્રામ્ણો વરદ પરમોઽર્ચૈરપિ સતી-
 મધશ્ચક્રે बाणः परिजनविधेयत्रिभुवनः ॥
 ન તચ્ચિત્રં તસ્મિન્વરિવસિતરિ ત્વચ્ચરણયો-
 ન કસ્યા ઉન્નત્યૈ ભવતિ શિરસસ્ત્વચ્ચવનતિઃ ॥૧૩॥

સમૃદ્ધિયો ગિણી સુરપતિનિ જે તુચ્છ ગણતો
 ત્રિલોકી તો જેને વશ વરદ તે ગાણ જ હતો
 ન તેમાં આશ્ચર્ય પ્રભુપદ પુન્યાનો જ મહિમા
 તમોને વંદ્યાથી કવણ નહિ પામે સુગરિમા. ૧૩

અકાંડબ્રહ્માંડક્ષયચકિતદેવાસુરકૃપા-

વિધેયસ્યાસીદ્યન્નિનયન વિષં સંહતવતઃ ॥

સ કલ્માષઃ કંઠે તવ ન કુસ્તે ન શ્રિયમહો

વિષ્ણુરે ઽપિ શ્લાઘ્યો ભુવનભયભંગવ્યરુદિતઃ ॥૧૪॥

અકાળે બ્રહ્માંડ ક્ષયભય થતાં દૈત્ય સુરને

કૃપા કર્વા કાળે વિષ પિધું તમે તર્ત લાઇને

સુકંઠે દીપે એ ગરળ કદિ કાળી નિરમળા

જગદ્વિધ્નધ્વંસી હર તુજ વિકારો પણ ભલા. ૧૪

અસિદ્ધાર્થા નૈવ તાં ચેદપિ સદેવાસુરનરે

નિવર્તેતે નિત્યં જગતિ જયિનો यस્ય વિશિષ્ઠાઃ ॥

સ પશ્યત્રીશ ત્વામિતરસુરસાધારણમભૂત

સ્મરઃ સ્મર્તવ્યાત્મા નહિં વશિષ્ઠ પથ્યઃ પરિભવઃ ॥૧૫॥

જનો દેવો દૈત્યો સહિત જગ જીતે સ્મર ખરે

નહીં જાયે જેના શર અક્ષળ કોઈ અવસરે

ખજા દેવો પેડે નિરખિ તમને નામ જ રહ્યું.

જીતેંદ્રી છેડયાથી પ્રભુ ભલુ નથી કોઇનું થયું. ૧૫

મહી પાદાઘાતાદ્રજતિ સહસા રંછાપદં
 પદં વિષ્ણોર્ભ્રામ્યદ્રુજપ રિઘરુગ્ગ્રહગણમ્ ॥
 મુહુર્ચોદૌસ્થ્યં યાત્યનિમૃતજટાતાહિતતટા
 જગદ્રક્ષાયૈ ત્વં નટસિ નનુ વામૈવ વિમુતા ॥૧૬॥

ખયે ભૂમી નાચો હર જગત રક્ષાર્થ પદથી
 કરે હાલે તેથી ગ્રહગણ નલે ખીડિત અતી
 જટા છૂટી વાગ્યે પ્રચલિત બને સ્વર્ગ બહુરે
 પ્રભૂતા કે ટાણે પ્રતિકુળ થઈ જાય જ ખરે. ૧૬

વિયદ્વયાપી તારાગણગુણિતફેનોદ્ગમરુચિઃ
 પ્રવાહો વારાં યઃ પૃથતલઘુદૃષ્ટઃ શિરસિ તે ॥
 જગદ્દ્રીપાકાં જલધિબલયં તેન તુતામે-
 ત્યનેનૈરોન્નેયં ધૃતમહિમ દિવ્યં તવ વપુઃ ॥૧૭॥

નલે વ્યાખ્યા તારા ગણગુણિ ઉજળાં નિર્મળ ક્ષિણે
 જણાયે તે બહેળો શિર ટપકતા બિંદુથી ઝિણે
 જગદ્રીપાકારે જલધિ ફરતે માલુમ પડે
 મહીમાની જાણું તનુ તમતણી તે ગુણ વડે. ૧૭

રથઃ ક્ષોણી યંતા શતધૃતિરગેંદ્રો ધનુરથો
 રથાંગે ચંદ્રાકૌરથચરણપાણિઃ શર ઇતિ ॥
 દિધક્ષોસ્તે કોડયં ત્રિપુરતૃણમાહંબરવિધિ--
 વિધેયઃ ક્રીડંત્યો ન સ્વલ્પ પરતંત્રાઃ પ્રમુઘિયઃ ॥૧૮॥

ચડાવ્યાં છે ચક્રો રવિશશિ તાણા પૃથ્વિરથને
 ધર્યો મેરૂ આપે હરિશર વિધી સારથી બને
 કરી શું તૈયારી ત્રિપુરતૃણને દગ્ધ કરવા
 નથી સ્વાધીનોથી પરવશમતી તારિ રમવા. ૧૮

હરિસ્તે સાહસ્રં કમલવલિમાધાય પદયો--
 ર્યદેકોને ત સ્મિન્નિજગુપ્તઃ સ્વદમલમ્ ॥
 ગતો ભક્ત્યુદ્રેકઃ પરિણતિમસૌ ચક્રવપુષા
 ત્રયાણાં રક્ષાયૈત્રિપુરહર જાગર્તિ જગતામ્ ॥૧૯॥

તમારી પૂજામાં હરિ કમળ હજાર ચરણે
 ચઢાવે ત્યાં એણું થયું કમળ દે ત્યાં નયનને
 ખરી આ ભક્તીથી તરત હરિને ચક્ર મળિયું
 ત્રિલોકી રક્ષાર્થે ત્રિપુરહર જે બગૃત રહ્યું. ૧૯

કર્તૌ સુસે જાગ્રત્ત્વમસિ ફલયોગે ક્રતુમતાં
ક કર્મ પ્રધ્વસ્તં ફલતિ પુરુષારાધ્ધ્વજે ॥

અતસ્ત્વાં સંપ્રેક્ષ્ય ક્રતુષુ ફલદાનપ્રતિભુવં
શ્રુતૌ શ્રદ્ધાં બદ્ધા દૃઢપરિકરઃ કર્મસુ જનઃ ॥૨૦॥

થયા પૂરા યજ્ઞો પછિ પણ ક્ષણો છે. અટ ઘણા
ક્ષણે શૂં હત્કર્મો પ્રમુખ પુરુષારાધન વિના
ખરે તે માટે જી ગણિ સક્ષણ દેનારજ તમે
શ્રુતીના વિશ્વાસે જનનિત કરે યજ્ઞ કરમે. ૨૦

ક્રિયાદક્ષો દક્ષઃ ક્રતુપતિરધીશસ્તનુમૃતા--
મૃષીણામાર્ત્તિવ્યજ્યંશરણદ સદસ્યાઃ સુખાણાઃ ॥

ક્રતુભ્રંશસ્ત્વત્તઃ ક્રતુફલવિધાનવ્યસનિનો
ધ્રુવં કર્તુઃ શ્રદ્ધાવિધુરમભિચારાય હિ મગ્ધાઃ ॥૨૧॥

કયા હાલો દક્ષ ક્રતુપતિ હતા ઇશ્વરસ્વતા
ઋષીઓ ઋત્વીજો સુરવર સજ્જાના જન હતા

કર્યો યજ્ઞધ્વંસ ક્રતુસુક્ષ્ણ દાતા હર તમે
કરે શ્રદ્ધા પાખી મખ નિજતણો નાશજ બને. ૨૧

પ્રજલાથં નાથ પ્રસન્નમન્નિકં સ્વાં દુહિતરં
 ગતં રોહિદ્રૂતાં રિરમયિષુમૃષ્યસ્ય વપુષા ॥
 ધનુષ્પાણેર્યાતં દિવમપિ સપત્રાકૃતમમું
 ત્રસંતં તેઽવ્યાપિ ત્યજતિ ન મૃગવ્યાધરભસઃ ॥૨૨॥

મૃગી થાતાં કન્યા સ્મરવશ વિરિંચી મૃગ બની
 ગયા વાંસે સ્વર્ગે રમણ કરવા બુદ્ધિ ઉપની
 તમે માર્યું બાણ સપિચ્છ રણ્યું તેના શરીરમાં
 નહીં મૂકે આદ્રા હજી મૃગતણી કેડ નક્કમાં. ૨૨

સ્વલાવણ્યાશંસા ધૃતધનુષમહાય તૃણવત્
 પુરઃ પ્લુષ્ટં દૃષ્ટ્વા પુરમથન પુષ્પાયુધમપિ ॥
 યદિ સ્ત્રીણં દેવી યમનિરત દેહાર્દ્રઘટના-
 દવૈતિ ત્વાલ્લલા વત વરદ મુગ્ધા યુવતયઃ ॥૨૩॥

ઉમાના સૌંદર્યે વશ કરિશ ધારી ધનુષને
 ચડાવે ત્યાં દષ્ટે યમનિરત બાળ્યો મદનને
 છતાં ભેતાં અંગા નિજ અરધ અંગે હરધરે
 ધરે ભે એ કાંકો ગણુવિ યુવતીઓ મુરખરે. ૨૩

સ્મશાનેષ્વાક્રીડા સ્મરહર પિશાચાઃ સહચરા--

શ્રિતાભસ્માલેપઃ સ્વગપિ નૃકરોટીપરિકરઃ ॥

અમંગલ્યં શીલં તવ ભવતુ નામૈવમશ્વિલં

તથાપિ સ્મર્તૃણાં વરદ પરમં મંગલમસિ ॥૨૪॥

સ્મશાનોમાં કાડા તમતણિ બુતો સાથ સઘળે

ચિતાભસ્મો ભૂંસો નરશિરનિ માળા ધરિ ગળે

તમે રાખો છો એ કદિ બધુ અમંગલ્યજ કને

તથાપિ ભકતોને વરદ અતિ છો મંગલ તમે ૨૪

મનઃ પ્રત્યક્ ચિત્તે સવિધમવધાયાત્તમરુતઃ

પ્રહૃષ્યદ્રોમાણઃ પ્રમદસલિલોત્સંગિતદૃશઃ ॥

યદાલોક્યાહ્લં દં હૃદ્દેવ નિમજ્જ્યામૃતમયે

દધત્યંતસ્તત્ત્વં કિમપિ યમિનસ્તત્કિલ ભવાન્ ॥૨૫॥

મનોવૃત્તી ચિત્તે ધરિ સવિધ પ્રાણાનિલ યમ્યા

રૂવાંડાઓ જેના ખિલિ નયન હૃષીશ્રુ સુરમ્યા

સુયોગી જે તત્ત્વ બુઝિ અમૃત કુંડે જ્યમ રમે

રૂડા માંહી રૂં ત્રિપુરહર તે તત્ત્વજ તમે. ૨૫

ત્વમર્કસ્ત્વં સોમસ્ત્વમસિ પવનસ્ત્વં હુતવહ--
 સ્ત્વમાપસ્ત્વં વ્યોમત્વમુ ધરણિરાત્મા ત્વમિતિ ચા||
 પરિચ્છિન્નામેવં ત્વયિ પરિણતા વિશ્રતુ ગિરં
 ન વિદ્મસ્તત્તત્ત્વં વયમિદ્ તુ યત્ત્વં ન ભવસિ ||૨૬||

તમે ભાનુ ઈંદ્ર પવન અગ્ની છે જળ તમે
 તમે છે આકાશ પૃથિવિ વણિ આત્મા પણ તમે
 ભદ્રે એવી રીતે દિલ ધર્યું પરીપકવ મનિએ
 તમે ના હો એવું કહિ નહિં અમે તત્ત્વ ખુઝિએ. ૨૬

ત્રયીં તિસ્રો વૃત્તીન્નિભુવનમથો ત્રીનપિ સુરા--
 નકારાદ્યૈર્વર્ણેન્નિભિરભિદધત્તોર્ણવિકૃતિ ||
 તુરીયં તે ધામ ધ્વનિભિરવરુંધાનમણુભિઃ
 સમસ્તં વ્યસ્તં ત્વાં શરણદ્ ગૃણાત્યોદિતિ પદમ્||૨૭||

ત્રિવેદ ત્રીવૃત્તિ ત્રિભુવન તથા દેવ ત્રણુને
 અકારાદી વર્ણુ ત્રણુથી કરિ ઐકારજ બને
 ત્રણુએ જે સૂક્ષ્મધ્વનિથિ તુજ ચાથા સ્વરૂપને
 પિછાનાવે વ્યસ્ત સકળરૂપ તે ઐપદ તને. ૨૭

भवः शर्वो रुद्रः पशुपतिरथोग्रः सह महान्--

स्तथा भीमशानाविति यदभिधानाष्टकमिदम् ॥

अमुष्मिन्प्रत्यેકं प्रविचरति देव श्रुतिरपि

प्रियायास्मै धाम्ने પ્રણિહિતનમસ્યોઽસ્મિ ભવતે ॥૨૮॥

મહાદ્રેશાનોઅભિમલાવ શર્વઃ પશુપતી

તમારા નામોનું સુક્ષ્મપ્રદ તે અષ્ટક શ્રુતી

ગણે છે સિદ્ધાંત પ્રગટ મહિમા બીજ ન હોયો

તમે એવા તેના પ્રિય સ્વરૂપને હું નમિ રહ્યો. ૨૮

નમો નેદિષ્ઠાય પ્રિયદત્ત દક્ષિણાય ચ નમો

નમઃ ક્ષોદિષ્ઠાય સ્મરહર મહિષ્ઠાય ચ નમઃ ॥

નમો વર્ષિષ્ઠાય ત્રિનયન યવિષ્ઠાય ચ નમો

નમઃ સર્વસ્મૈ તે તદિદમિતિ સર્વાય ચ નમઃ ॥૨૯॥

નમૂં હે નેદિષ્ઠા પ્રિયદત્ત દક્ષિણા તુજ નમૂં

નમૂં હે ક્ષોદિષ્ઠા સ્મરહર મહિષ્ઠા તુજ નમૂં

નમૂં હે વર્ષિષ્ઠા ત્રિનયન યવિષ્ઠા તુજ નમૂં

નમૂં હે સર્વાત્મા અતિ દિન હું શર્વા તુજ નમૂં. ૨૯

મહારજસે વિશ્વોત્પત્તૌ ભવાય નમો નમઃ

પ્રબલતમસે તત્સંહારે હરાય નમો નમઃ ॥

જનસુખકૃતે સત્વોદ્રિક્તૌ મૃડાય નમો નમઃ

પ્રમહસિ પદે નિમ્નૈર્ગુણ્યે શિવાય નમો નમઃ ॥૩૦॥

સજ્જ છ રજને યોગે સદ્ગી ભવા તુજ હૂં નમૂં

હણુ છ તમને યોગે હંતા હરા તુજ હૂં નમૂં

જન સુખિ કરે સત્યે માટે મૃડા તુજ હૂં નમૂં

ત્રિગુણથી જુદો તું તેજોબધી શિવા તુંજ હૂં નમૂં ૩૦

પ્રશપરિણતિચેતઃ ક્લેશવશ્યં ક ચેદં

ક ચ તવ ગુણસી મોહલંઘિની શશ્વદદ્ધિઃ ॥

તિ ચકિતમમંદીકૃત્ય માં ભક્તિરાધા-

દ્વરદ ચરણોદ્ધે વાક્યુષ્પોપહારમ્ ॥૩૧॥

અતિકૃષ્ણ મન માફે કલેશને વશ્ય તે કયાં

અકળ ગુણ તમારા પારને પામવું કયાં

ભયભિત થઈ હું તે કારણે ભક્તિએ આ

વરદ તમ પદોમાં વાણિ પુષ્પો ચડાવ્યાં. ૩૧

અસિતગિરિમં ત્યાત્કજ્જલં સિંધુપાત્રે
 સુરતરુવરશાસ્ત્રા લેખની પત્રરૂપાં ॥
 લિખતિ યદિ ગૃહીત્વા શારદા સર્વકાલં
 તદપિ તવ ગુણાનામીશ પારં ન યાતિ ॥ ૩૨॥

નિલગિરિ તણિ શાહી સિંધુની દોત સ્વામી
 કલમ સુરતરૂની કાળ્ય ભૂપત્ર નામી
 ગ્રહણ કરિ લખે જો શારદા સર્વકાળ
 તદપિ તુજ ગુણોનો પારનાવે વિશાળ. ૩૨

અસુરસુરમુનીંદ્રૈરર્ચિતસ્યેંદુમૌલે-
 ગ્રંથિતગુણમિન્નો નિર્ગુણસ્યેશ્વરસ્ય ॥
 સકલગુણાદ્યેષ્ટઃ પુષ્પદંતાભિધાનો
 રુચિરમલધુતૈઃ સ્તોત્રમેતચ્ચકાર ॥ ૩૩ ॥

અસુર સુર મુનીંદ્રે ઇંદુમૌલી પુજ્યા છે
 અગુણગુણ મહિમ્ન સ્તોત્રમાં વર્ણવ્યા છે
 શુભ ગુણિયલ કાલ્યા પુષ્પદંતે નમીને
 અતિ સરસ રચ્યું આ દીર્ઘ છંદે કરીને. ૩૩

અહરહ નવચં ધૂર્જટેઃ સ્તોત્રમેતત્

પઠતિ પરમમક્ત્યા શુદ્ધચિત્તઃ પુમાન્યઃ ॥

સ ભવતિ શિવલોકે રુદ્રતુલ્યસ્તથાત્ર

પ્રહરતરધનાયુઃ પુત્રવાન્ કીર્તિમાંશ્ચ ॥ ૩૪ ॥

નિત નિત નિરદોષ સ્તોત્ર શંભુનું ભાવે

મનુજ કદિ ભણે બે શુદ્ધ ચિત્ત સ્વભાવે

ધણુજ ધન ચિરાયુ પુત્રને કીર્તિ પામે

પુનિત થઇ રહે તે રૂદ્રવત શંભુ ધામે. ૩૪

મહેશાન્નાપરો દેવો મહિમ્નો નાપરા સ્તુતિઃ ॥

અધોરાન્નાપરો મંત્રો નાસ્તિતત્ત્વં ગુરોઃ પરમ્ ॥ ૩૫ ॥

મહેશથી નથી દેવ કેા સ્તુતિ ન મહિમ્નથી

અધોરથી નથી મંત્ર ગુરૂથી તત્ત્વ કેા નથી. ૩૫

દીક્ષા દાનં તપસ્તીર્થં જ્ઞાનં યાગાદિકાઃ ક્રિયાઃ॥

મહિમ્નસ્તવ પાઠસ્ય કલાં નાર્હતિ ષોડશીમ્ ॥ ૩૬ ॥

દીક્ષા દાન તપો તીર્થો જ્ઞાન યજ્ઞાદિ કર્મ એ

મહિમ્નસ્તોત્રની સાથે કળા સોળમી ના લહે. ૩૬

કુસુમદશનનામા સર્વગંધર્વરાજઃ

શેર શશધર ડેરા દાસ પુત્ર પ્રમાણે

સ સ્વલુ નેજમ દિવો ભ્રષ્ટ એવાસ્ય રોષાત

સ્તવનમિદમકા પીદિવ્યદિવ્ય મહિન્નઃ ॥ ૩૭ ॥

શિશુ શશધર ડેરા દાસ પુત્ર પ્રમાણે

કુસુમદશન નામે સર્વ ગંધર્વ રાણે

શિવનિ કરાડ દષ્ટે બ્રાંત થાતાં જ વાર

સ્તુતિ શિવ મહિમાની કીધ તેણે ઉદાર. ૩૭

સુરવરમુનેપૂજ્યં સ્વર્ગમોક્ષકહેતું

પઠતિ યદિ મનુષ્યઃ પ્રાંજલિનાન્યચેતાઃ ॥

વ્રજતિ શિવસમીપં કિન્નરૈઃ સ્તૂયમાનઃ

સ્તવનામેદ-ગ્લોષં પુષ્પદંતપ્રણીતમ્ ॥ ૩૮ ॥

સુરવર મુનિ વંદ્ય સ્વર્ગ મોક્ષાર્થકારી

સ્તુતિ સક્ષ્ણ કિધી છે પુષ્પદંતે જ સારી

મનુજ કદિ લાણે ને હાથ નેડી નિરાંતે

શિવ સમિપ સિધાવે કિન્નરોએ ગવાતે. ૩૮

શ્રીગુણલંકાદુસ્વપંકજાનેર્ગતેન

સ્તોત્રેણ કિલ્લિષ્ણહેણ હ પ્રિયેણ ॥

કંઠસ્થિતેન પ ઠેતેન રૂપાદિતેન

પ્રીણિતો ભવતિ રૂપાતેર્મહેશઃ ॥ ૩૯ ॥

શ્રીપુષ્પદંત મુખપદ્મથી નીકળ્યું જે

આ સ્તોત્ર પાપહર દશરને ગમ્યું જે

નિશ્ચિત થૈ કરિ મુખે લણુતા હમેશ

થાયે પ્રસન્ન નકિ ભૂતપતિ મહેશ. ૩૯

इत्ये । वाङ्मयी पूजा श्रोमच्छरपादयोः ॥

अर्पिता तेन देवेशः प्रीयतां मे सदाशिवः ॥ ३९ ॥

આ વાણિરૂપ સત્પૂજા આત્માનંદ સરસ્વતી

અર્પે ગૃહો મૃડાનીશ શૂલપાણી યતીપતી. ૪૦

ઇતિશ્રી સ્માર્તભતોત્તેજક સલાશાસનાધિપ શ્રીમત્પરમહંસ

પરિત્રાજકાચાર્ય સ્વામિશ્રી આત્માનંદ સરસ્વતી વિરચિત

ગુર્જર મહિમ્નસ્તોત્ર સમાપ્તમ્.

॥ श्रीसाम्बसदाशिवार्पणमस्तु ॥

નીચેનાં ગ્રંથો અમારે ત્યાંથી મળશે.

તાજિકસારસંગ્રહ-મૂળશ્લોક, શુદ્ધ ગુજરાતી ટીકા અને સ્પષ્ટ ઉદાહરણ સહિત. આ ગ્રંથમાં ત્રણ અધ્યાય પાઠવામાં આવ્યા છે. પહેલા ગણિતાધ્યાયમાં વર્ષકળ બનાવવાનું ગણિત સ્પષ્ટ ઉદાહરણ સહિત, બીજા ભાવાધ્યાયમાં ચળિ ગયેલા સૂર્યાદિ ગ્રહોનું કળ તથા ત્રીજા કળાધ્યાયમાં વર્ષકળનું સ્વોત્કૃષ્ટ કળાદેશ આપવામાં આવ્યું છે. આ ગ્રંથ વર્ષપત્રિકા બનાવવાને તથા તનું કળાદેશ જોવા માટે અત્યુત્તમ છે. સુવર્ણાક્ષર મુદ્રિત પાકા પુંઠાની કીમ્મત બે રૂપિયા ટ. બ. બુદ્.

જાતકચન્દ્રિકા-યાજ્ઞિકનાથ વિરચિત મૂળશ્લોક, અન્વય, ગુજરાતી ટીકા અને સ્પષ્ટ ઉદાહરણ સહિત. આ ગ્રંથમાં છ પ્રબોધ પાઠવામાં આવ્યા છે. આ ગ્રંથ જન્મપત્રિકા બનાવવા માટે અત્યુત્તમ છે. કીમ્મત દોઢ રૂપિયા ટ. બ. બુદ્.

માવપ્રકાશ-જીવનાથ દેવજી વિરચિત મૂળશ્લોક, અન્વય અને શુદ્ધ ગુજરાતી ભાષાન્તર સહિત. આ ગ્રંથમાં સાત અધ્યાય પાઠવામાં આવ્યા છે, પહેલા અધ્યાયમાં ચળિ ગયેલા સૂર્યાદિ ગ્રહોનું કળ, બીજા અધ્યાયમાં તન્વાદિ દ્વાદશભાવનો વિચાર, ત્રીજા અધ્યાયમાં યોગોનું કળ, ચોથા અધ્યાયમાં સ્ત્રીજાતકનું કળ, પાંચમા અધ્યાયમાં દશા મહાદશાનું કળ, છઠ્ઠા અધ્યાયમાં અંતર્દેશાનું કળ તથા સાતમા અધ્યાયમાં ગ્રહોનાં દાન જપાદિ વિગેરે વિષયો વર્ણવેલા છે. તેથી કરીને આ ગ્રંથ જન્મપત્રિકાનું કળાદેશ જોવા માટે ઉત્તમ છે. કી. બે રૂ.

કાળુપૂર નવાહરવાળા.

અમદાવાદ.

ગ્રંથ મળવાનું ઠેકાણું
જેશી વૃંદાવન માર્ણિકલાલ

તૈયાર છે. શિવભકિતનું અત્યુત્તમ સ્તોત્ર. તૈયાર છે.

પુષ્પદંત વિરચિત.

શિવમહિમ્નઃસ્તોત્ર.

મૂળશ્લોક, અન્વય, અન્વયાર્થ તથા શુદ્ધ

ગુજરાતી ભાષાન્તર સહિત.

આજકાલ ધોરતમ કળિકાળમાં ભગવાનને પ્રસન્ન કરવાનો સહેલો અને સાધ્ય ઉપાય ભગવાનની સ્તુતિજ છે. સ્વયંજી ભગવાન મહાદેવજીની સ્તુતિના અનેક સ્તોત્રો વિદ્યમાન છે. તેઓમાં પુષ્પદંતકૃત "શિવમહિમ્નઃસ્તોત્ર" એક એવું દિવ્ય અને મનોહર સ્તોત્ર છે કે તેના મૂળમાત્ર શ્લોકોનો પાઠ કરવાથી પણ શિવભક્તોનાં અંતઃકરણ પ્રેમાર્દ્ર થઈ જાય છે, તેમજ આ સ્તોત્ર મનોહર અને ફળદાયી હોવાથી ભરતખંડના સર્વ પ્રાંતોમાં તેનો પ્રચાર થઈ રહેલો છે. તેથીજ કરીને આધુનિક ભૂદેવો પોતાના આળેષને પ્રથમ આ સ્તોત્ર ભજાવે છે. પરંતુ અર્થજ્ઞાન વિના શિવભકિતપરાયણ સાધારણ માણસો તથા નાના આળેષ તેના રહસ્યનો પૂરેપૂરો લાભ લઈ શકતા નથી. તેથી કરીને તેઓને અનાયાસથી એક થવાના નિમિત્તથી આ મહિમ્નઃસ્તોત્ર અન્વય, શબ્દેશબ્દનો અન્વયાર્થ તથા શુદ્ધ ગુજરાતી ભાષાન્તર અને ઉપયોગી આરતીસંગ્રહ સહિત છપાવી પ્રસિદ્ધ કરેલ છે. તેનો લાભ લેવા દરેક ભૂદેવોને તથા શિવભક્તોને ખાસ વિનંતિ છે. એજ કાગળની કીમત ચાર આના. ટપાલ ખર્ચ એક આનો. બહાર ગામના આહોકાએ પોષ્ટની ટીપ્પટી મોકલવી. ઠાણુપૂર નવાંદરવાળા

અમદાવાદ.

મળવાનું ઠેકાણું
જેશી વૃંદાવન માણેકલાલ

